

درگاه

اون بش کونده بر نشر اولنور

برنجی سنه : ایلکنجی جلد

نومرو : ۱۶

۵ کانون اول ۳۳۷

*روح، براییک بوچی کی، فقط دائماً استحالہ ایدر؛ خس، فکر، اراده دینیکم شیلر بواسطه استحالہ لک اسلملیدر .

*کلهلر، روحک استحالہ قایلیدر . بوتون روحی کلهلرده طن اتمک صویک یالکز دکز ، کول ونه رله انحصار ایندیکنه ذاهب اولقدرد .

*سوزه باشلاوبوده نطفی اصلا پیرمه بن خطیب کیمدر دیرلر سه روحی کوستر .

*اونوتدیفیزی طن ایندیکم خاطرلر بونلرک قایلیری اولان کلهلرله بوکلهلری تلفظ ایندیره جک حرکتلردر .

*ماضیزک بوتون آلامله هاله دارا وایان برنائر اصلا حقیقی دکلدر .

*روح، بزقوش کیمدر؛ دورقدن زیاده اوچنی سوزدر .

*جمله، عطف، طرف، قاعده، نحوه، تحول صوق دینیکم شیلر اشیا ایله شعور آراسته کی مناسبت آتاتک ترجانیدرلر .

*اوت ویاخایرلرک فرق بیلم صایله شیدر؟

*بزغونی، حرکتک نه اولدیفنی آکلامی ایچون اونوما لیدر .

*کلهلرک معنای دیکشیدی حالده قایلیری اکثریا حفظله اتملری لسانلرک عجزی کوستر .

*انتظار، رومک تکرار اوچنی ایچون بر داله فونوشیدر .

*محافظه کاراوانی، حیاتی بروزه طن اینکدر .

*برشیده استعداد، اوشیده هر کون چالیشه بیلمکدر .

*کنده بی بیلیورم ادعا سیله کندی طارنار بیه حال اکیسک طارنملر .

*ذوق، عرفان و سچی مرکه معیاری انتخابلر مژدهدر .

*حسن نیت، وجدانازی کیرلرک نخوت و حب نفس سوء قصدلرک فرقهده اولقدرد .

*انسان کندندن اوتانق ایچون کندی بیلملیدر .

*برکون اولکی وجدانی ایتسی کونی صیقله ایدن اونوتانلرده عار پرده سی هنوز تشکی اتمه مشدر .

*چیرکینلک حقیقی سورمه سی طرافت؛ کله ای پودر سی؛ نزا کتدر .

*مزاکته آلیش سیدق حدنلرک چوغی قالمالزدر .

۸ تشرین ثانی ۱۳۳۷

دارالفنون روحیات معلی

مصطفی شکیب

تجربہ

بیلم بنی خاطرلار بورمیسکیز؟ بن سزی آسلا اونوما دم . زرا، کوبلرک زک خرابه لری اینندن کچرکن قادین، ارکک، گنج، اختیار، چولوق چوجوق حیران، اورکک و محبوب چهره لره، بوموشاق یاصدق لرنه یاصلاندیفن اونوما بیلک اطرافنی آلدیفنکیز زمان حیاتک ائک درین، ائک بوبوک، ائک تملاسوز حاجی دوشدم . حجاب ایسه قصه فانیق، وحید کی اونوتولاز، سیلنر بر دویغودر؛ کچدی برده آتشدن ایزلر برافیر .

شو دقیقه ده سزی و کوبلرک زری هپ بربرینه قاریشدر بیورم . هانکیزک ده آز سفیل ایدی، هانکیزک ده چوق سرخه لایقیدی، بیلبورم؛ بیلبکم برشی وارسه اوده سزک گوزلرک زیم گوزلرله اصابت ایندیکجه باشمک اوکمه دوشمه سی و بوزمک برآله وک عکسندگی یامش اوله سیدر . بونک ایچین دکایدرکه، سزه خطای ایندیکم شو دقیقه ده، هیکزه قارشی قلبده کینه و اوفکبه بکزر برشی دویورم و تکرار سزه دوغری گتمک فکرینه آلیفه . بوموم سزدن قورقورم؛ برجانیک اولدیردی آدامک چسندن قورقیدنی کی . سزدن قورقورم . اوچ یاشندکی چوجوقلرک زک خیالی بیله بنده جرأت و جسارت نامه هیچ برشی برافیر .

خاطرلار بورمیسکیز، بیلم . صوک بهار موسمک سرین گونلرند ایدی؛ هوا، کاه قانیور، کاه آجیلوردی و بوموشاق و صیقل اوابلر مژده، اورتولر مژده نه قدر بوروسه ک طن ایندیردی که بوزک صوکنده بزی بکلن شی آجاق و جیلا قلدرد . ایسته تام بو صیرهده سز او خرابه لری اینندن کوشش بر نسلاک جهندن دوشه یوللری حالنده بزم اوکزه جیغور ویاخود اوکزدن قاجوب گیدیردیکیز . بزدن چین قاجور دیکیز؛ بزه دوغری چین قوشور دیکیز؟ بزمه سزک آرا کرده مثبت ویا منی بر علاقه واری ایدی که بزدن قاجق ویا بزه صوقولق احتیاجنی دویور دیکیز؟

اوت، آراخزده بر رابطه، بر علاقه واری ایدی؛ سز بزم اینین برک دیندن چیمش مستحاله و بر سز اینین باشقه بر کرده انش مخلوقلر دکلی ایدک . سزک آتندده بارش جی برنک دامکن، باشکزی قویه جی بر نک یاصدق کیز یوقدی . بزی ایسه اوقدر

بوبوک آرابه لری ایننده ائک بوموشاق یانلاردن ده بوموشاق یاصدق لری اوستنده ایدک .

براز سوکزه سز یانین کولاری ایننده : اوریلش بغدادی و آریه دانه لری طوبلاغه واونلری ایکی طایش آره سنده اوگوتوب بیلمه کیدرکن، بزی بولک فرحی و صولاق بر رنده دوراجز، طیفه باصه دولو سیتلر مزی، سفر طاسلر مزی آچه جغز وکوشدن ده بارلاق چانلار مژک اوجیه آزلش ائلر، صوغوق بوره کله، و تازه میوه لری بیله جکیز و بونلری بیرکن اسر حرب ائمکنی براز لندیز بوله جغز وکچمش زمانلرک بره بخش ایندیک (دها مکمل حظولتی) خاطرلایه جغز، بیله گز، بزی بوکا بکزه مژ نه بیکار طاندق، ندراحت برلرده اوطوردق، نه فرحی ساعتلر کچر دک !

دنیاک باشقه برلرنده اوله مملکتلر واردرکه دوزخنی بریلر قوردی طن ایدرسکیز . یاصدق کیز بره صانکده قیدلر دوشنیش گیدر، تنفس ایندیکیز هوا انسانک باشی دوندیرمن برکوتدر، قادیلری چچکلر و چچکلری قادیلر کی قوقاز . اوراده هرکس، هر دقیقه متبسمدر؛ هر دقیقه هرکس ایچین دوگون، بارامدر وهر اوطور بلان صوفرا صانک بر حکمدارک ضیانت صوفرا سیدر . کجه لری سزی بکلین یاناق، قوش توبندیر؛ اوله ک وجودیکیزی ایچه برافدیکیز زمان کندیکیزی کوکارده بر بولوطه یاصلانیش صانیرسکیز و طاران باشکیزک اوستنده ییلدی بزی کجه لرک قه سندن دها سوسلیدر . ایسته بو آتیزده تپین مغرور متجمک آرابهده اورلردن کتیرلش بر سرعت و راحت آلتیدر . حیاتی اورلرده کی یاشایشه کوره آکلایان وجود مژک سزک یاصدق کیز قاغی آرابه لرنه بیتیمکه، آرتق، تحلی یوقدر؛ ناملک بر کجه جک اولسون سزک یاصدق کیز برده یانماز، ناصلک بر دفرمه جق اولسون سزک یاصدق کیز آکدن بیله یز .

لکن اودملرده، آرابامزک اطرافنی صاریبور دیکیز . هر برکیز بر باشقه طور، بر باشقه شیوه یله باشکزدن کین فاجعه یی آکلایور دیکیز . اورتودیکیز، پاچاورلر آراسندن قوری و اسر قوللریکیزی اوزا تیور دیکیز . بریکز : «ناه، کاور شورادن کادی، شورادن چیقدی...» دیوردی؛ بریکز : «ایسته کاورک اوزاندی قیز بودر؛ آتشد قاندیلر، آیا لری کونورمدر .» دیه آه ایدیردی . بر دیکرکز : «ایوا، ایوا، نه وار نیم یوق هیننی آلدیلر، مال، دوار، نجم، اوغل، قوجه...» هیننی... دیه هچر بیوردی . و بر قادین : «دوتوز چوجوله بر ویرانه ک اینده چیر جیلاقی قالدیم . نه یاهچم، نه ایدجکم؟ آمان الله، آمان الله !...» دیه دوکونیوردی . او وقت عین ایدرم که سزدن اولادیفنه، سزی دیکله مک پاچاورلر اینده وایان آتی کلدیکمه نداشت ایدیرم . کوز یاشلرکیز آرقه سنده بزه قارشی سزدیکم کین

سماور قامبسی اوغلی شیخ برادرینه

١٤٠٠ سنه سنه عثمانی حکومتی

الداسکی عثمانی شاعر و مورخ لرینه عائد برادرک بوکونه قدر نشر ایدله ی اوروپا تورکیا تیجری ایچون حباب آور برحقیتدر . مکمل ال یازیسی نسخهلرینه مالک اولدیغیز اسکی مصروف عاشق باشناک غریب نامه سی (١٣٢٢ - ١٢٧١) - که بش نسخهی یالکز آلمانیا و اوستریاده موجوددر . - بوکونه قدر مطبوع دکادر .

بوندن ماعدا محمد نشرینک جهانغاسی ، محی الدین جالبینک تاریخ آل عثمانیسی کبی ال اسکی عثمانی تاریخ

وغیظکنزدن قورقدنم ایچین دکل ، فقط فلاکت وسفات قارشینده سفاهت وراحت دینلن شیرلک نه قدر قابا ، نه قدر غلبظ وعادی اولدینقی حس ایندیگم ایچیندرکه سزک آرا کره قاریشقی ، سزک آرا کرده قایب اولقی ، کنیدی سزکلر برابر کورمک ایسته یوردم ، اودقیقه ده من ایدیوردم که حیاتک آک بویوک ذوق ، نشوومی والک بویوک شرفی سزک کبی اولنده وسزه قاریشقه ددر . اودقیقه ده ناصردلی نیجک روحنده کی بوتون اسرار بکا برده برده عیان اولیوردی ؛ اونک جزاملی لری نندن اولدیکینی ، سقیل و سیرسیرلره نندن همیزم اولدینقی ، نندن طوقلر صوفراستندن قاجوب آجلر مجلسنه صیفیندینقی ، نندن دینلرلره برابر کزندیکنی و مجزولرک صحنیتی نندن عاقللرک مصاحبتنه ترجیح ایندیکنی آکلا یوردم . اودیشدی که : اصل بختیار آجلرد ، زیرا دویونه جقلر . اصل بختیار جیبلرقلرد ، زیرا کینه جقلر ، اصل بختیار ظلم کوره نلرد . زیرا عدالته مظهر اوله جقلرد . « اوت ، بوکا اینشایکیز ! بزه ملوق ، بزه کینه شیز ؛ بزه عدالتی توزیع ایدهلر میانلردیز . روحز بیک تورلو غمله دولودر . هیچ بیلدیگیکیز ، کورمیدیگیز کدرلر بزی ، ایوبک آتی کیره قوردلر کی کیریسور . بوتیز ، راحت و یوموشاق اورنولر آلتنده شیشه ، غرور ، نفوت ، واحتراس دینان تورلو تورلو علنلره شرحه شرحه قانایان بر دریم وار . دشمنک غیظ و وحشی سزک اوستکنزدن برقفا کی کاوب کجی ؛ فقط بز او غیظی ، او وحشی و اودشینی داما ، داما ایچمزه طاشبورز ؛ متادیاً یانوب متادیاً طوتوشبورز . متادیاً یغمايه ، غارته ، متادیاً اذا و حفاتره معروض ؛ هر دقیقه دوغریلوب هر دقیقه بیقیلورز .

ای یانان تارلاسی اوستنده بیاض صافانی یولان اختیار ، ای اولادینک ضار طاشیدن باشنه یاصدق یانان آنا ، ای کجه لری کوپکارله برابر اولویان آج چوجوق ، ای بکارنی ایگرچ بر یارا حالنده قانایان کنج قیز ، الله جمله کزی بزم گرفتار اولدیغیز درددن مصون ایله سین .

١ تشرینانی ١٩٢١ آنقره یعقوب قمری

سیاسینک الهم منبعلری هنوز تدقیق اولوغی ایچون صاحب لری بکلمکده دزلر . نوله کطردن بوندن تقریباً ٦٠ سنه اول نشر ایدیلان - شرق جمعیتی مجموعه سی ١٣ و ١٥ نجی جلدلر ١٨٦١ - ١٨٥٩ - ائردن صرف نظر ایندیلمه برآز اول ذکر ایدیلان هراییک اثر ایچون ٤٠٠ سنه دن دها اول یازلش اولان جسر و سهفالیالی لودن فلاوک اثرنه عرض احتیاج ایدرز که پک اسکی اولسی طولایسبله عصری تدقیقات تاریخیه الوریبیل دکادر . بوخصوصه تورکارک معاونته استناد اتمک ایستدیگیز تقدیرده ایسه تورکاردن نه بکلمه بیله جکیزی استانبول و زمسی حافظ کتی عالی پک طرفدن ترتیب و طبع ایدیلان عاشق باشا زاده تاریخچی بویوک بروضوح ایله کوستر مکه ددر . مذکور اثرک قبا خطا و سهولر ایله مالا مال اولوب بوش و مغرورانه بر ملاحظه اوغرینه بو خصوصه بلکه ال ضوک نظر اعتباره آله بیله جک اولان بزال یازیسنه استناد ایدیز . طبع و ترتیبه عائدک بسط اصول و قواعد علمیه بیله اعمال ایدلشدر . تمامیه عدم موفقتله نتیجه لن بو تجربه دن منوکره نشرینک طبع ایدیله جکی حقنده استانبولدن صاورولان تهدیدی آنجق عدم اهتدایله قارشولارز . (١) بونوع معلومات ابتدائی وجود اولدقغه عثمانی سلطنتی داخلنده محدث ایدن وقایع تاریخی دها واضح و دها منظم برصورتده تدقیق غیر ممکن ، یا کاش ، محرف و یا برطرفی اوله رق نقل و حکایه ایدیلان بعض حادثاتک تصحیح و اکمال مقضی و ضروریدر . منحصراً اسکی عثمانی تاریخ منبعلرینه استنادا سلطان سلیمدن اولکی زمانه عائد بر معلومات شبکه سی تأسیس آرزو ایدلرکی حالده بو منبعلر لزومندن فضله اعتد ایدلش اولور . نشری ایله محی الدین و دها بعضیلری معصوم برصدات ایله مترافق کساده اساولرله قارلری اوزرنده نهدر حسن تأثیر اجرا ایدرلرله استونلر عائد اسلامیه به و عالمه حکمدارینک اعتبار و عظمتنه منق کوروان شیرحقنده سائمه لرلنده معلومات و برمه مک خصوصه شبه سز بالخاصه اعتنا ایشلدر . بو طرف فکرک عثمانی تاریخو یسارنجه برامر اشکار بالخاصه عثمانی عالمه حکمدارینک قهرمانانلری ممکن مرته پارلاق افاده ورنکارله احفاده نقل و تاریخ کی تمهیلکی و اکثریا اولوم ایله علاقه دار بروطیفه ایله موظف اولان سلطانلر طرفندن تعین ایدیلان وقعه نویسار ایچون رسوبی درکار برنجیوریتدر . عجمه یازان ایلک وقعه نویس مولانا حکیم الدین ادریس (وفاتی ١٥٢٠ - ٩٢٦) هشت بهشتک مدخلنده مددوح اولیان وقایع مسکوت کهرک عالمه حکمدارینک شان و شرفنی یوکسه لاتی حادثاتی بوضوح بحث ایتمکی کتانبک تحریری ایچون اساس اوله رق قبول ایندیکنی سوسیور . [هامر ، عثمانی تاریخی ، ج ١ ، ص ٦٦] رسمی عثمانی

(١) ملی تیغیر مجموعه سی ج ٢ ، ص ١٩٠ - ١٧١ . - استانبول ١٩١٥ - ١٣٣١ عین مسئله حقنده هارمان ، اسلام مجموعه سی ١٩١٨ ج ٨ ، ص ١٢٦ - ٢٢٥ .

مورخارینک وقایع تصویر ایچون زمانه قدر اتخاذ ایندکاری اصول بودر . بو صورتله بر بچوق وقعه لر تمامیه تحریف ایدلکده اولوب برکت و برسون اون آلتنجی عصردن اعتباراً مبدولاً موجود اوروپا منبعلری سیاه سنده بو تحریقات میدانه جیقه ددر . مع هذا ١٦ نجی عصردن اولکی زمانه عائد برلی مورخلر طرفندن دوراً نقل ایدیلان وقایع ایچون بو منبعلری تأیید و اکال ایده جک وثائق مع التأسف هر زمان مبدولاً موجود دکادر . بالخاصه ١٥ نجی عصر حادثاتی حقنده معلومات و برهن یزانس مورخارینک اثرلری اوزمانک احوالی حقنده پک مهم معلومات منبعلری تشکیل ایلر . احساسات و ملنبرورانه و وجدانی سنه الک نهایت زمانه زده آرق شاشیله جق بر آلاستقیقت بخش اتمک صورتله بلا تردد و بلا حجاب عثمانی فاتح لرینه شخصی وقای ایله عرض خدمت خدمت ایدن قریتو وولوس کی بر محرر برکت و برسون تک شخصیت اوله رق وجوددر [١] بوسیدن حقیقه محبتی و وقایع تاریخیه فرط صدیقی ایله معروف اولان یوهان دوکانک اثری عثمانی منبعلری اکال ایدن ال قیمتلی وثائق معدوددر که بوکون بالخاصه بو ائردن استغنا اتمک قطعاً ممکن دکادر . [٢] یزانس زمانه عائد وقایعدن بحث ایدن یزانس تاریخلرینک فوق العاده اهمیتی تربید ایدن دیگر بر کیفیت ده قرون قدیمه یونانییه عائد موضح و متیلر نمونه امتثالاً اصلاح ایدلش تمامیه غیر شخصی بر ذهنیتک وجودیتدر . هر هانکی بر دوره تاریخیه حقنده حکم و برمک ایجاب ایدنجه او زمانک فردلر اوزرنه اجرای تأثیر ایدن مادی و معنوی عاملاری خصوصنده معلومات واضحه الیه اتمک ایستکدیک برصورتده منحصراً عثمانی منبعلری تدقیق اتمک هدفه وصول ایچون کافی دکادر .

یزانسیلار زماننده علمیه اساسانه مستند تاریخ آراق بالطبع بیوده در ؛ حالبوکه بو ، اون بشنجی عصر ایچون بالخاصه اعظمی اهمیتی حائزدر . مع هذا تمامیه مستقل مختلف یزانس منبعلرینه عین حادثات حقنده و بریلان ایضاحات اکثریا یکدیگرینه توافق اتمکده در که بو صورتله حقیقه وصول ممکن اولقده در . بو طرزده استحصال ایدیلان معلومات آره سندن عصری بر مورخ ذهنیتی ایله ملوغری و هم اولانلری ، اعتداه یان اولیان و یا بی لزوم عد اولانلاردن تمامیه سالم بر صورتده آیرمق عصر حاضر اصول و قواعد تدبیه سنک طرز تطبیقنه وابسته برکیتدر .

اوزمانه عائد یزانس منبعلری آیری آیری استقلالیت تحریریلر کلا محافظه ایندکاری حالده بالعکس عثمانی منبعلرینک اوقدر یکدیگرینک عینی اولاسی نظر

[١] ق . قرومبارک یزانس ادبیاتی تاریخی الکنجی طبع مونیه ؛ ١٨٩٧ ؛ ص ٣٠٦ بافکر .

Mémoires de l'Institut de France, (١)

Académie des inscriptions et Belles Lettres

ک اون طوفونجی جلنده . ژول برژر ص - ٢١ . بافکر .